

CODI SUBUNITAT: U17
DENOMINACIÓ: BAIX SIURANA

SITUACIÓ: La unitat del baix Siurana ocupa l'extrem sud-occidental del Priorat. És la zona més deprimida de la comarca, per on s'obre a l'àmplia cubeta de Móra, just a la desembocadura del barranc de la Raora al riu Siurana, punt situat a 44 m d'altitud. Al nord limita amb el tortuós relleu de la unitat de les serres mesozoiques occidentals (U13), i amb el Priorat paleozoic (U12), a través de la serra de Badaceli; a l'est, amb la unitat del Sarraí-Collroig (U16) i al sud; i a l'oest amb la partió administrativa de la Ribera d'Ebre, tot i que aquí no hi ha una clara transició paisatgística.

SUPERFÍCIE SUBUNITAT: 3.335 ha

Municipis	Superfície a la unitat de la CP	Municipis	Superfície a la unitat de la CP
El Molar	1.159,93 ha	Bellmunt del Priorat	71,32 ha
El Masroig	1.218,15 ha	Els Guiamets	885,60 ha

El baix Siurana es caracteritza per tenir un relleu bastant planer, només trencat pels cursos fluvials que tallen els materials geològics tous predominants. Això permet la implantació de finques agrícoles bastant grans, com al coll de l'Euga, al sud-oest del Masroig.

Parades amb vinyes, oliveres, ametllers i l'espècie que caracteritza la unitat del Baix Siurana: els cirerers. La imatge, presa des de la carretera dels Guiamets a Móra, correspon a la partida dels Marmellans.

DESCRIPCIÓ GENERAL

GEOLOGIA I RELLEU	Els materials geològics predominants són tous i poc coherents en la seva major part: corresponen a lutites rogenques eocèniques i oligocèniques amb bancs de gresos. S'hi intercalen també amples bandes de dipòsits al·luvials quaternaris, formats per graves, còdols i blocs en una matriu limoarenosa. El relleu és ondulat, amb pendents generalment suaus, llevat dels talussos excavats pels barrancs i rieres de la zona, sovint quasi verticals i de dimensió decamètrica.
VEGETACIÓ NATURAL	La vegetació natural es limita a retalls entremig dels conreus i als talussos dels barrancs: abunden les brolles arbrades amb pi blanc i els matolls de ginesta vimenera.
USOS DEL SÒL	L'agricultura hi és força important, sense arribar a la densitat existent de parcel·les agrícoles al pla de Falset (U15). L'espectre de conreus, és similar a la del Priorat central, amb predomini de la vinya i una proporció important d'ametllers i oliveres. A diferència d'aquella zona, però, al baix Siurana irromp significativament el cirerer, especialment a les parcel·les de regadiu dels Guiamets, una petita avançada de les grans plantacions de fruita dolça de la cubeta de Móra, territori al qual el baix Siurana s'assembla, tant des del punt de vista geològic com bioclimàtic. Als usos agrícoles s'afegeixen dues activitats extractives: la mina Linda Mariquita, propera al nucli del Molar i una extracció de graves a cel obert a la llera del Siurana just al limit amb la Ribera d'Ebre.
NUCLIS DE POBLACIÓ	El Molar al nord-oest, el Masroig al centre i els Guiamets al sud-est, són els tres nuclis compresos dins d'aquesta subunitat.
INFRASTRUCTURES DE COMUNICACIÓ I ENERGIA	La carretera N-420 i diverses carreteres locals i pistes asfaltades que comuniquen els pobles, a més de la línia de ferrocarril Barcelona-Madrid, que passa pel sud de l'embassament dels Guiamets, són les vies de comunicació existents a la subunitat. Una línia elèctrica de 220 kV entra a la comarca, des de la Ribera, per la vall del Siurana i circula cap a l'oest.
FAÇANES I MIRADORS	No existeixen façanes ni miradors de primer ordre, tal com correspon, en bona lògica a la subunitat paisatgística més deprimida del Priorat.
PATRIMONI	El valor patrimonial més destacable d'aquesta subunitat són les mines abandonades a l'entorn del Molar que, com les de Bellmunt del Priorat, són el testimoni d'un Priorat més poblat i amb un nivell d'activitat més alt. Al contrari del que ha passat a Bellmunt, però, aquest patrimoni historicocultural roman sense explotar turísticament al Molar.
SÍNTESI DEL PAISATGE	La subunitat del Baix Siurana es caracteritza per planures relativament grans que tenen un gran aprofitament agrícola. Els barrancs que creuen aquest territori, format per materials tous de forma majoritària, excaven profundes rases al terreny. Els conreus formen un mosaic paisatgístic amb els retalls de vegetació espontània, que solen ocupar justament els talussos dels cursos hídrics i altres àrees de pendent accentuat. El Siurana, convertit aquí en una ampla riera, solca perpendicularment i vertebrava aquesta subunitat. Un element molt característic és l'embassament dels Guiamets, el segon més gran del Priorat, amb una capacitat d'uns 10 hm ³ , que recull les aigües de la conca de la riera de Marçà i Fontaubella.
DINÀMICA I EVOLUCIÓ DEL PAISATGE	El paisatge d'aquesta zona experimenta una dinàmica estacional ben perceptible deguda a l'abundància de conreus tals com la vinya o el cirerer, no pas a la vegetació natural, de caràcter perennifoli. En ésser una subunitat on l'agricultura hi té una importància cabal, els canvis de conreu, les rompudes o l'abandonament de finques modelen constantment el paisatge, encara que d'una forma que globalment és poc perceptible. Avui no s'entreveuen dinàmiques que puguin provocar alteracions significatives al paisatge en un futur proper.
VALOR SOCIOECONÒMIC DEL PAISATGE	En cert sentit, ens trobem en aquesta subunitat amb un paisatge eminentment rural, com el del pla de Falset, si bé amb la presència de més elements naturals. El manteniment d'un entorn agrari de bona qualitat ambiental pot impulsar la demanda de noves residències als nuclis, o construccions de cap de setmana en el sòl no urbanitzable, si bé cal tenir en compte que les condicions de les comunicacions no són tan favorables com a Falset per a l'atracció de clients del Camp de Tarragona.

DESCRIPCIÓ FOTOGRÀFICA

